

ДЕКОРАЦІЇ. ЛАСКАВО ПРОСИМО АБО ВСЕ НАШЕ ЖИТТЯ – ГРА, А ЛЮДИ В НІЙ... ДІТИ

НАДІЯ ВАСИЛИШИНА

В Мистецькому Арсеналі проходить виставка «Андрій Сагайдаковський. Декорації. Ласкаво просимо». Сагайдаковський – львівський художник 80-тих, який на тривалий час відгородився навіть від своїх однодумців.

«Ласкаво прошу», — каже мати дитині, коли та з'являється на світ. Хоча насправді ніхто не запрошує нас, ми просто опиняємось у певних умовах і вимушені тут існувати, творити, грати. Сагайдаковський, на відміну від життя, перед початком гри встановлює деякі правила: по-перше, маючи офіційне запрошення, на гру можна не погоджуватись або в будь-який момент з неї вийти. По-друге, ми попереджені, що це все декорація, а отже не слід сприймати всерйоз. По-третє на стінах періодично з'являються правила тих чи інших ігор.

І от ти погоджуєшся. Не перетворюючись на дитину, проте перебуваючи у її нульовому стані, йдеш, дивлячись на дійство зі сторони не свого досвіду, а того, що пропонує художник. І перше, що бачать очі — це напис «Культура(и)».

Автор сам каже, що дуже довго намагався його відобразити, підбирав шрифти, допускав помилки у написанні (намагаючись зрозуміти в якій кількості відобразити слово). Можливо тому що це перше, з чим зіштовхується маленька людина, яка щойно потрапила у цей світ, адже культура оточує постійно, приймаючи і проводжаючи нас. Далі будуть чи то античні, чи то мамині, чи то Андрія «Citius, altius, fortius...».

Потім ми дізнаємось, що життя(закреслено) вся виставка — це коридор від однієї дитини до другої, дзеркально оберненої. Але поки контрастна культура(и) охоплює увесь простір.

До речі, простір Мистецького Арсеналу величезний, тому автор повинен йому відповідати, аби не потонути. А загубитись там доволі легко, особливо дітям — чи тим, що на полотнах, чи тим, що у залі. Сагайдаковський казав, що простір не переможеш і не

обдуриш, з ним треба укладати угоду. І, насправді, у кураторів виставки і Андрія це вийшло напрочуд добре — «тотальна інсталяція», до якої прагнули, вдалась. Поєднання світла, жовтого та сірого кольорів дають відчуття аскези. Спортивне приладдя додає ще більшої величини і об'єму своїм металевим присмаком. «Спорт» позиціонували як основну тему проєкту, але сенсів у інших інших темах я побачила більше.

Атлетичні особи на полотнах, повинні були нагадувати олімпійських богів? А чим це не дитяча гіперболізація батьків до рівня святих? Саме спортивне приладдя чудово описувало постійний рух і водночас металеву незворушність життя. А зала з дзеркалами, яка за задумами кураторів повинна була нагадувати про чи то гімнасток, чи то балерин, здалась глибшою, містичнішою. Проходячи повз розташоване там дзеркало, ти не бачив свого відображення, тому міг спокійно поставити собі безліч запитань. До спорту повинна була відсилати зала зі спущеними м'ячами, де пропонують зафутболити їх у стіну? Та це ж просто прохання зупинитись і приділити дитині увагу чи виплеснути емоції. Було сказано більше про дитинство, про емпіричний досвід, аніж про спорт, або я надто багато надумала.

Виставка закінчується звуком. Щось про Джиммі Хендрікса, до якого завжди тяжів митець. Щось про гітару, яка не припиняє гудіння. Слова, які нацарапані на стіні. І славнозвісний стілець Сагайдаковського, який вже набив оскому самому авторові. Можливо, життя закінчується однотонним звуком, кумиром, який завжди був за приклад. І тим одним предметом, за яким тебе запам'ятають. Проходячи увесь коридор, починаєш розуміти, що виставка про творця, про життя, про глобальне у кожному з нас, про моменти, про дітей.

Коридор, яким ти крокуєш під час виставки, доволі добре описує концепцію часу. Але очікувати побачити дорослішання дитини було б занадто просто. Андрій Сагайдаковський як архітектор чудово грає з простором, закольцовуючи коридор одним і тим самим дзеркально відображеним портретом дитини. Дорослішання немає, чи літні люди не ті ж самі діти? Між ними немає різниці, у кінці той самий нульовий стан, що й на початку. «Від дітей тільки в гіршу сторону», — каже сам автор.

Проходячи повз картини спочатку дивуєшся, чому діти такі сумні, злі, ображені. Вони ж грають. Але згодом починаєш розуміти,

що на тих картинах — дорослі. Бо кожен з дорослих дитина, а кожна дитина — дорослий. Немає старості і дитинства, немає чистоти, усе так як є, в моменті. Дорослі, які йдуть до стоматолога, на війну, яких кличуть їсти.

А дитини лише дві.

Та, що в самому початку дивиться на тебе трішки нахабно, покручуючи травинку у роті. І та, що створила цих всіх людей. Творець, який постійно жартував, відмахувався від коментарів. Який як дитина, живе тут і зараз, бо немає ніякого завтра і вчора. Який каже не сприймати все надто серйозно. «Це все декорації, все наше життя то декорації, тому не треба надумувати багато». А думати є про що.

Матеріал написаний в рамках програми Мистецького арсеналу «Факультатив» за підтримки Українського культурного фонду. Фото надані Мистецьким арсеналом. Фотограф Олександр Попенко.